

УДК 368.029

Т. В. Татаріна,

канд. екон. наук, доцент
доцент кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

УПРАВЛІННЯ ПЕРЕСТРАХУВАЛЬНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ СТРАХОВИКА

Перестрахування є необхідною умовою забезпечення фінансової надійності функціонування страхових компаній, динамічного розвитку національного страхового ринку, збільшення його місткості. Застосування перестрахувальних операцій є вкрай необхідним для молодих і малопотужних страхових ринків країн, у тому числі і України.

Вибір оптимального перестрахувального захисту страховика починається з усвідомлення необхідності перестрахування окремих ризиків або цілих портфелів за видами страхування. Передумовою використання для перестрахувального захисту тих чи інших договорів перестрахування є розгляд та детальне вивчення андерайтером поставлених завдань. Тобто це відповідь на питання: «Що маю досягти за результатами перестрахувального захисту?». Застосування страховиком перестрахувальних операцій обумовлено багатьма причинами, основні з них такі: бажання компанії збільшити свою місткість за окремими ризиками; отримати зворотній потік ризиків (принцип взаємності); зниження рівня збитковості; необхідність виконувати умови законодавства, щодо платоспроможності (ст. 31 Закону України «Про страхування») [1].

Першим етапом (рис. 1) в організації перестрахувального захисту є дослідження структури страхового портфеля компанії за певним видом страхування, аналіз показників його збитковості. Складається профіль ризиків у розрізі страхових сум, страхових премій, страхових виплат і показників рівня виплат у динаміці за останні три роки.

Рис. 1. Алгоритм послідовності побудови перестраховального захисту

Аналізуючи структуру та якість страхового портфеля страховика, фахівці визначають форму, вид перестраховального договору (2-й етап). За допомогою правильно визначеного перестраховального захисту відбувається кількісне і якісне вирівнювання страхового портфеля. Сьогодні на внутрішньому ринку переважають пропорційні договори, адже вони мають спрощений механізм у розрахунках страхової відповідальності, страхових премій і збитків.

При організації страховиком перестраховувального захисту, крім вивчення структури страхового портфеля, йому обов'язково потрібно враховувати минулі результати страхової діяльності. Ці дані необхідні для оцінки перестраховувальних пропозицій на наступний рік, для ведення попередніх і проміжних переговорів з перестраховиками та планування доходів і витрат по перестраховуванню. Дані щодо частоти і розмірів збитків є дуже важливими і при визначенні власного утримання страховика, адже завищений розмір власного утримання цедента призводить до виплат ним переважної частини страхового відшкодування і до підвищення збитковості тих видів страхування, які захищались договорами перестраховування. Тому важливим при розробці ефективної перестраховальної програми є визначення оптимального співвідношення між розміром власного утримання страховика і покриттям перестраховика (3-й етап).

Останній етап в організації перестраховувального захисту — визначення ціни перестраховального покриття. За пропорційними

договорами особливостей у розрахунку перестраховальної премії немає, адже тут діє принцип дольової участі сторін як у розподілі страхової премії, так і збитків. В облігаторному непропорційному перестрахованні при визначенні ціни перестраховального покриття страховику необхідно зосередити масиви статистичних даних за 3—5 років за надходженнями страхових премій, збитків за тим видом страхування, ризику якого покриватимуться захистом. При визначенні ставки премії використовуються кілька методів: гарячої вартості, структурний, сценарний, залежно від виду і форми обраного покриття, статистичних даних тощо.

Обираючи ефективний перестраховальний захист поряд з дослідженням структури та якості страхового портфеля, врахуванням результатів минулих років, визначенням мети, питання партнерства, фахівці страховика мають звертати увагу і на чинники, які мають зовнішній характер: законодавче поле в якому діють страховики, ринкові механізми, забезпечення необхідної місткості щодо прийняття крупних ризиків тощо.

Так, запровадження у 2008 році додаткової вимоги щодо заборони укладення договору перестраховання зі страховиками тих країн, які не являються членами СОТ, зумовило зміни у структурі укладених договорів перестраховання за кордоном. Частка перестраховальної премії, переданої до Росії в 2009 році, знизилась до 12 %, тоді як у 2006 році вона становила близько 36 % [2]. Такі зміни ще один раз свідчать про не завжди зважені підходи державних регулюючих органів до впровадження нових законодавчих вимог у сфері страхових і перестраховальних відносин. Пізніше, у 2011 році ця законодавча норма була скасована.

Вплив світових тенденцій у страхуванні є особливо відчутним у розвитку молодих страхових ринків. Так, світова фінансова криза вплинула прямо або опосередковано практично на всі сфери діяльності людини, бізнесу. Оскільки перестраховання займає значне місце в страхових операціях компаній, наслідки кризи відобразились і в перестраховальній політиці страховиків. Такі зміни пов'язані, насамперед:

- послабленням андеррайтингу ризиків, конкуренцією між страховиками відповідно ціни за перестраховальну послугу;

- збільшенням рівня власного утримання страховика за окремими видами страхування. Інколи, навіть, відмовою від перестраховального захисту взагалі;

- удосконаленням і переглядом програм перестраховального захисту, партнерських зв'язків за критерієм їх надійності і компетентності.

Підсумовуючи викладений матеріал, варто зазначити, що перестраховальні операції мають важливе значення в процесі управління портфелем страхової компанії. Ігнорування фахівцями ряду факторів при виборі оптимального перестраховального захисту значно знижує ефективність та надійність захисту страхового портфеля.

Список літератури

1. Страховий менеджмент: підручник / [С. С.Осадець, О. В. Мурашко, В. М. Фурман та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. С.С. Осадця. — К.: КНЕУ, 2011. — 333, [3] с.
2. *Постникова И.* Тенденции развития перестраховочных рынков России и Украины в 2003—2011 годах. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.forINSURER.com>

УДК 368.021

Д. О. Тищенко,

асистент кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Державне регулювання діяльності страхових організацій здійснюється з метою захисту страхувальників та забезпечення стабільності у страховій сфері. Головною метою регулювання діяльності страхових організацій є ефективний розвиток страхових послуг (якісне обслуговування клієнтів страхових організацій), запобігання неплатоспроможності страховиків і захист інтересів споживачів страхових послуг.

Незважаючи на різноманітність систем державного регулювання діяльності страхових організацій, у всіх розвинених державах світу механізм державного нагляду формується відповідно до особливостей національного страхового ринку, форми державного устрою та соціально-економічного розвитку держави.

Найбільш жорстко контролюється страхова справа у Німеччині. Органом, на який покладено здійснення страхового нагляду, є Федеральне відомство контролю за страховими компаніями. Ос-